

Teknisten aineiden opettajat - TAO r.y:n lausunto perusopetuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden sekä perusopetuksen tuntijaon uudistamista valmistelevalle työryhmän ehdotuksesta

Opetusministeri Henna Virkkusen 3.4.2009 asettaman työryhmän tehtävänä oli valmistella ehdotukset perusopetuksen yleisiksi valtakunnallisiksi tavoitteiksi ja perusopetuksen tuntijaoksi. OKM:n tiedotteen mukaan ehdotuksen tuli pohjata hallitusohjelman tavoitteisiin, joista yksi oli vahvistaa taito- ja taideaineiden asemaa.

Yleistä

Teknisten aineiden opettajat – TAO r.y. (myöhemmin TAO) pitää hyvänä esityksessä ns. oppiaineiden nivelkohtien yhdentämistä eri oppiaineissa, opetusryhmäkohtisiin liittyvän velvoittavuuden lisäämistä koulutuksen järjestäjille ja oppituntien lisäämistä perusopetuksen alakouluun. Valtion tulee vastata esityksen aiheuttamista lisäkustannuksista, jotta esitetyt parannukset eivät kasvattaisi kuntien välisiä eroja ja oppilaiden eriarvoisuutta.

TAO pitää onnistuneena työryhmän asettamia perusopetuksen yleisiä tavoitteita. Esitetty tuntijako ei kuitenkaan edistä näiden tavoitteiden saavuttamista. Esitettyjen muutosten taloudelliset ja muutkin vaikutukset on selvitetty puutteellisesti. Esitettyjen muutosten toteuttamiskelpoisuutta koulutuksen järjestämisessä ei ole selvitetty.

Valinnaisuus

TAO kannattaa valinnaisten oppituntien lisäämistä perusopetuksen päättövaiheessa luokilla 7-9, mutta valinnan mahdollisuuksien tulee olla nykyisen opetussuunnitelman ja tuntijaon mukaisella tavalla oppiaineryhmiin rajoittamatonta. TAO ei pidä hyvänä ratkaisuna lisätä alakoulujen (luokkien 1-6) koulutuksen järjestäjille annettua valinnaisuutta, koska se lisää oppilaiden eriarvoisuutta eri koulujen ja kuntien välillä.

Käsityön tuntimäärän vähentäminen 3>1

TAO ei hyväksy taide- ja taitoaineiden tuntimäärien rajua vähentämistä perusopetuksen päättövaiheessa. Leikkaus kohdistuu voimakkaimmin aineenopettajan antamaan kaikille yhteiseen käsityön opetukseen jättämällä seitsemännelle luokalle nykyisen kolmen tunnin sijaan vain yhden oppitunnin.

Käsityön osalta on huomioitava lisäksi se, että oppiaineen sisällä on kaksi toisistaan merkittävästi poikkeavaa sisältöaluetta: tekninen työ ja tekstiilityö. Opetusaika jakautuisi näiden kesken ja jäisi seitsemännellä luokalla vain 19 +19 oppituntiin.

Nykyiset teknisen työn opetussuunnitelmien sisällöt ja opetus jakaantuvat selkeästi seuraaviin osa-alueisiin: kone- ja sähköteknologia, elektroniikka, mekatronikka, puu-, metalli- ja muoviteknologia, automaatioteknologia ja tekninen piirtäminen sekä nykyiset teknologian lukutaitoa edistävät opetusteknologiat. Esityksen mukaisella tuntimäärällä ei voida toteuttaa nykyisiä opetussuunnitelman sisältöjä. Käsityön opetuksen tuntimäärä tulee olla seitsemännellä luokalla vähintään neljä vuosiviikkotuntia.

Ympäristö, luonnontieto ja teknologia

Teknologian opetus on toteutettu tähän asti peruskoulussa pääosin teknisen työn opetuksessa käytännön läheisin menetelmin. Teknologian opetusta on kehitetty teknisessä työssä usean vuosikymmenen ajan menestyksellisesti ja laaja-alaisesti oppilaiden lähtökohdista ja tuoden mukaan aina uusimpia teknologisia asioita.

Teknologian opetuksen painopistettä ei tule siirtää pois teknisestä työstä, sillä se johtaisi opiskelun teoretisoitumiseen ja oppimistulosten heikentymiseen sekä sisältöalueiden kaventumiseen.

Esitys jättäisi käsityön opetuksen lähes kokonaan luokanopettajien antaman opetuksen varaan, mikä lisää oppilaiden eriarvoisuutta. Luokanopettajien käsityön oppiaineen hallinta on hyvin kirjavaa, vähimmillään ja yleisimmillään vain muutaman opintopisteen tai –viikon opiskeluun perustuvaa. Aineenopettajan tuntimäärän kutistaminen vaarantaa päättöarvioinnin valtakunnallisen vertailun sekä oppilaiden tasavertaisen kohtelun ja sillä on vaikutusta oppilaan hakeutumiseen jatko-opintoihin. Alakoulun oppilailla ei ole edellytyksiä opiskella käsityöoppiaineen, etenkin teknisen työn keskeisiä seitsemännän luokan sisältöjä. Näin esitys leikkaisi oppiaineen kaikille yhteisiä opetuksen sisältöjä

Ei draamaa omaksi oppiaineeksi

Työryhmän näkemys on, että draama on tärkeä osa monipuolista taidekasvatusta. Draaman mukaantulo omaksi oppiaineeksi kuitenkin vähentäisi nykyisten taide- ja taitoaineiden, erityisesti musiikin, kuvataiteen ja käsityön tuntimääriä.

TAO:n näkemyksen mukaan draamaa ei tule sisällyttää tuntijakoon omaksi oppiaineekseen työryhmän esittämällä tavalla.

Esityksen vaikutukset tekniseen osaamiseen Suomessa

Lapsille ja nuorille tulee taata perusopetuksessa riittävät mahdollisuudet käsityötaitojen harjaanuttamiseen. Se tukee itsetuntemusta ja myönteistä vuorovaikutusta materiaalisen ympäristön kanssa. TAO on huolissaan ammatillisen osaamisen heikkenemisestä Suomessa. Perusopetuksen aikana oppilaiden saamat valmiudet ja käsitys osaamisestaan käsityön eri osa-alueella sekä työturvallisuuden perusasioissa tulevat ohjaamaan myöhemmin nuoria heidän ammatinvalinnoissaan ja vapaa-ajan harrastuksissaan.

Käsityö on keskeinen kestävän kehityksen perusasioita ja asenteita konkreettisesti opettava ja kasvattava oppiaine. Kestävän kehityksen osa-alueen huomioiminen on jäänyt esityksessä kokonaisuudessaan liian suppeaksi. Kestävän kehityksen linjaukset tulee tehdä yleisissä tavoitteissa.

Esityksen vaikutukset työllisyyteen

Tuntijakoesityksen todelliset vaikutukset opettajien työtilanteeseen ja tuntimääriin on laskettavissa kaikille yhteisten minimituntimäärien kautta. Taide- ja taitoaineiden

tunneista minimitunteja on leikattu 7.luokalta kolmesta tunnista yhteen tuntiin. Näin asetetaan kyseenalaiseksi aineenopettajuus taide- ja taitoaineissa.

Koska esitys mahdollistaa opetusta painottavassa koulussa valinnaisten oppituntien siirtämisen mihin tahansa oppiaineeseen, korostuu entisestään minimituntien merkitys. Esityksen mukaisella tuntimäärällä vaarannetaan käsityöopettajien työllisyys. Oppituntimäärä ei riitä opettajaviran perustamiseen, joka johtanee yhä useammin tilanteeseen, jossa opetuksen antaa yläkoulussa epäpätevä opettaja. Epäpätevien opettajien lisääntyvä määrä vaarantaa oppilaiden turvallisuuden käsityön opetusympäristöissä ja lisää työtapaturmien riskiä. Ei myöskään ole realistista, että alakouluihin luokille 3-6 käsityön saataisiin kattavasti käsityön opettajiksi aineenopettajia edes maantieteellisistä syistä.

Lausunnon keskeinen sisältö

- **Käsityön opetuksen tuntimäärän tulee olla seitsemännellä luokalla vähintään 4 vuosiviikkotuntia.**
- **Valinnaistuntimäärää tulee lisätä, mutta nykyisen järjestelmän tyyppisenä kaikille oppiaineille avoimena valinnaisuutena.**
- **Draamalle ei anneta erillisen oppiaineen asemaa.**
- **Teknologian opetuksen painopiste tulee säilyttää teknisen työn opetuksessa.**
- **Käsityöoppiaineen nimi tulee muuttaa muotoon teknologia ja käsityö sekä lisätä sana teknologia tämän oppiaineryhmän nimeen.**
- **Kaikkien, myös taide- ja taitoaineiden opetuksen tulee jatkua kaikilla perusopetuksen vuosiluokilla.**

Helsingissä 1. syyskuuta 2010



Niku Tuomisto
puheenjohtaja



Tuomo Einiö
sihteeri